ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Michaely Bejčkové, soudce Ondřeje Mrákoty a soudkyně Kateřiny Štěpánové ve věci žalobce: **I. S.**, zastoupeného advokátem Mgr. Tomášem Císařem, Vinohradská 22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí ze dne 13. 10. 2022, čj. OAM-3888-20/ZR-2022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 9. 2023, čj. 195 A 6/2022-75,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 9. 2023, čj. 195 A 6/2022-75, **se ruší**.

II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 10. 2022, čj. OAM-3888-20/ZR-2022, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **je povinen** nahradit žalobci náklady řízení o žalobě a o kasačních stížnostech ve výši **30 700 Kč** do rukou jeho advokáta Mgr. Tomáše Císaře ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

IV. Žalobci **se vrací** soudní poplatek ve výši 5 000 Kč, který mu bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu do rukou jeho advokáta Mgr. Tomáše Císaře ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

[1] NSS se v této věci zabýval odnětím povolení k trvalému pobytu pro odsouzení za úmyslné trestné činy.

[2] Dospěl k závěru, že ministerstvo nemůže odejmout cizinci – dlouhodobě pobývajícímu rezidentovi – povolení k trvalému pobytu mimo jiné podle § 77 odst. 2 písm.

f) zákona o pobytu cizinců, pokud nezjistí, že jeho osobní chování *aktuálně* představuje skutečnou a dostatečně závažnou hrozbu pro veřejný pořádek. Takto individuálně a do budoucna ministerstvo žalobcův případ neposuzovalo, NSS proto rozhodnutí ministerstva zrušil.

[3] Kromě toho NSS shledal, že ministerstvo ani dostatečně nezjistilo závažnost zásahu do žalobcova rodinného života, zejména se řádně nezabývalo jeho vztahem k nezletilé dceři.

1. Popis věci

[4] Žalobce (nyní *stěžovatel*) je státní příslušník Ukrajiny. Do Česka přicestoval v roce 2007 a od listopadu 2012 zde pobývá na základě povolení k trvalému pobytu. Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 2. 9. 2021, čj. 5 To 265/2020-704 (jemuž předcházel rozsudek Okresního soudu v Teplicích ze dne 5. 6. 2020, čj. 1 T 140/2019-537), byl stěžovatel odsouzen za spáchání úmyslných trestných činů (přečinu výtržnictví a zločinu těžkého ublížení na zdraví) k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce tří let. Ministerstvo mu proto zrušilo platnost povolení k trvalému pobytu [§ 77 odst. 2 písm. f) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR] a současně mu uložilo povinnost vycestovat z českého území do šedesáti dnů od právní moci toho rozhodnutí, případně od propuštění z výkonu trestu odnětí svobody (§ 77 odst. 3 zákona o pobytu cizinců).

[5] Proti rozhodnutí ministerstva se stěžovatel bránil žalobou. V ní zejména namítal, že rozhodnutí nepřiměřeně zasáhne do jeho rodinného a soukromého života (má zde manželku a pět nezletilých dětí, s nimiž je v kontaktu, pečuje o ně a vyživuje je). Od spáchání trestného činu už navíc uplynula určitá doba, po kterou se stěžovatel choval jako řádný občan (i trestní soud při jeho podmíněném propuštění uznal, že stěžovatel se napravil). Veřejný zájem, jímž argumentuje ministerstvo, by tak mohl být stěžovatelovým setrváním v ČR dotčen jen minimálně. Z ničeho neplyne, že by stěžovatel hodlal ve své trestné činnosti pokračovat, naopak je připraven se znovu zařadit do společnosti. Ministerstvo však nechalo tyto podstatné okolnosti stranou. Pokud by nadto stěžovatel musel vycestovat na Ukrajinu, kde aktuálně probíhá ozbrojený konflikt, byl by ohrožen na životě.

[6] Řízení o žalobě Krajský soud v Ústí nad Labem nejprve usnesením zastavil, protože stěžovatel včas nezaplatil soudní poplatek. Stěžovatel se proti usnesení úspěšně bránil kasační stížností. NSS ověřil, že poplatek včas dorazil na účet uvedený k výzvě k zaplacení soudního poplatku; chyběl u něj sice variabilní symbol, v poznámce však bylo uvedeno stěžovatelovo jméno, a platbu tedy bylo možné přiřadit ke stěžovateli. NSS proto usnesení krajského soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

[7] Krajský soud pak žalobu zamítl a rozhodnutí ministerstva potvrdil. Shledal sice, že rozhodnutí značně zasáhne do stěžovatelova soukromého a rodinného života, ve vztahu k závažnosti stěžovatelova protiprávního jednání však nikoli nepřiměřeně. Ani obecný poukaz na válečný konflikt nebrání negativnímu rozhodnutí o trvalém pobytu.

2. Kasační řízení

2.1 *Kasační stížnost*

[8] Proti rozsudku krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost. V ní namítá, že ministerstvo ani krajský soud neposoudily dostatečně přiměřenost zásahu rozhodnutí do jeho soukromého a rodinného života. Během svého pobytu ČR po dobu patnácti let se stěžovatel plně integroval do společnosti a vytvořil si zde vazby, má zde rodinu (jejíž členové jsou oprávněni setrvávat na území ČR), a to včetně nezletilých dětí. Na Ukrajině naproti tomu nemá žádné zázemí, navíc tam probíhá válečný konflikt, který ministerstvo nepřípustně bagatelizuje. Odcestování zasáhne do jeho práva na rodinný život (čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod) a také do práva dítěte na kontakt s rodiči (čl. 9 Úmluvy o právech dítěte). Ministerstvo posoudilo dopady rozhodnutí do rodinných vztahů jen formálně, aniž vyslechlo jeho rodinné příslušníky. Od spáchání trestného činu už uplynula určitá doba, po kterou se stěžovatel choval řádně, navíc ve své trestní věci podal návrh na obnovu řízení, o kterém nebylo dosud rozhodnuto. Než se tak stane, nemělo by se rozhodovat ani ve věci jeho trvalého pobytu.

[9] Stěžovatel se v kasační stížnosti dále věnuje výkladu pojmu *veřejný pořádek*, který má být podle něj vykládán v souladu s čl. 27 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES (o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států) a s judikaturou Soudního dvora EU. Takový výklad vyžaduje posoudit každý jednotlivý případ na základě osobního chování cizince, nikoli jen poukazem na obecné zájmy společnosti (tedy zájmem na generální prevenci trestné činnosti). Ani odsouzení za trestný čin nelze samo o sobě považovat za hrozbu pro veřejný pořádek do budoucna. Výhradu veřejného pořádku mají členské státy vykládat restriktivně a eurokonformně. Stěžovatelův trestný čin nepředstavuje trvající a dlouhodobou hrozbu, ale naopak do jisté míry exces; z ničeho nevyplývá důvodná obava, že by v nežádoucím jednání mohl pokračovat i do budoucna.

[10] Ministerstvo i krajský soud nepřípustně zúžily stěžovatelův rodinný život na jeho materiální stránku, tedy že rodina není na stěžovateli ekonomicky závislá. Ministerstvo přihlíželo jen ke skutečnostem svědčícím ve stěžovatelův neprospěch a zlehčovalo skutečnosti ve stěžovatelův prospěch. Stěžovateli nebylo uděleno vízum strpění, a jelikož nesplňuje podmínku trestní zachovalosti, nemůže získat ani dlouhodobý pobyt. Pobyt na biometrický pas jeho situaci neřeší, neboť předpokládá cestu na Ukrajinu, a ta je stižena válkou.

2.2 *Vyjádření ministerstva*

[11] Ministerstvo ke kasační stížnosti uvedlo, že stěžovatel není občanem EU ani jeho rodinným příslušníkem, proto se na něj směrnice 2004/38/ES nevztahuje. Při zrušení trvalého pobytu podle § 77 odst. 2 písm. f) zákona o pobytu cizinců není nutné hodnotit hrozbu pro veřejný pořádek do budoucna.

[12] Ministerstvo podrobně popsalo okolnosti trestných činů, které stěžovatel spáchal, a doplnilo, že byl stěžovatel v květnu roku 2023 propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody se zkušební dobou do května roku 2026. Dodalo, že si stěžovatel v červnu 2023 požádal o dlouhodobé vízum za účelem strpění pobytu na území [podle § 33 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců], které mu však pro závažnost trestného činu nebylo uděleno. V říjnu 2023

si požádal o toto vízum ještě jednou, o této žádosti ministerstvo dosud nerozhodlo. Ministerstvo dodalo, že je stěžovatel v produktivním věku a neuvádí žádné zdravotní problémy; spadá tak do skupiny osob, na které se vztahuje mobilizace vyhlášená na Ukrajině.

[13] Zájem na veřejném pořádku a vnitřní bezpečnosti ČR podle ministerstva převáží nad stěžovatelovým zájmem na osobní bezpečnosti a zachováním jeho soukromého a rodinného života. Stěžovatel ani před vydáním správního rozhodnutí, ani v žalobě, ani v kasační stížnosti nijak konkrétně neuvedl, co by jeho nepřítomnost v ČR znamenala pro jeho rodinné příslušníky. U výslechu uvedl, že má osm dětí, v žalobě potom, že má pět dětí, o které se stará. V domě v D., kde páchal trestnou činnost, však bydlel jen se svou manželkou a nezletilou dcerou U.. Kde a s kým v současné době stěžovatel bydlí, neuvádí; není ani známo, jak si opatřuje prostředky na živobytí a z čeho rodina žije. Z výslechu vyplynulo, že výživné na ostatní děti platil naposled před třemi lety, to se s nimi i naposled viděl. V době výkonu trestu se o nezletilou U. starala její matka, která má v ČR dočasnou ochranu. Stěžovatel nemá zákaz pobytu na území ČR a jako držitel biometrického pasu může bezvízově vstupovat na české území, krátkodobě zde pobývat a navštěvovat zde svou rodinu.

3. Posouzení věci

[14] Kasační stížnost je důvodná.

[15] Ministerstvo zruší platnost povolení k trvalému pobytu, jestliže byl cizinec pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce do tří let včetně a jestliže toto rozhodnutí bude přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života cizince [§ 77 odst. 2 písm. f) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky].

[16] NSS se v této věci zabývá dvěma okruhy právních otázek. Nejprve řeší, co všechno má ministerstvo zkoumat při odnímání trvalého pobytu podle citovaného ustanovení – a že musí při svém zkoumání individuálně posoudit hrozbu pro veřejný pořádek i do budoucna (části 3.1 a 3.2). Poté se zabývá poměřováním zásahu do stěžovatelova soukromého a rodinného života se zájmem na ochraně veřejného pořádku (část 3.3).

3.1 *Cizinec musí představovat aktuální hrozbu pro veřejný pořádek*

[17] Ze záznamu ve správním spisu vyplývá, že byl stěžovatel držitelem povolení k trvalému pobytu a současně měl status dlouhodobě pobývajícího rezidenta třetí země, jehož postavení upravuje směrnice Rady 2003/109/ES (o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty).

[18] Tato směrnice upravuje v článku 9 odnětí nebo ztrátu právního postavení. Podle bodu 3 tohoto článku

> členské státy mohou stanovit, že dlouhodobě pobývající rezident nemá nadále nárok na právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta, **ohrožuje-li vzhledem k závažnosti protiprávních jednání, kterých se dopustil, veřejný pořádek**, avšak uvedené ohrožení není důvodem k vyhoštění ve smyslu článku 12.

Podle článku 12 této směrnice potom platí, že

> členské státy mohou učinit rozhodnutí o vyhoštění dlouhodobě pobývajícího rezidenta pouze tehdy, představuje-li uvedená osoba skutečné a dostatečně závažné ohrožení veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti.

[19] Vztahem české úpravy odnímání trvalého pobytu a citovaného ustanovení směrnice 2003/109/ES se NSS zabýval v rozsudku ze dne 23. 7. 2020, čj. 2 Azs 144/2020-33. Vykládal v něm § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, podle něhož *ministerstvo zruší platnost trvalého pobytu, jestliže byl cizinec pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce přesahující tři roky anebo byl cizinec opakovaně pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody*.

[20] Dospěl v něm k závěru, že § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců je vadným vnitrostátním provedením čl. 9 bodu 3 směrnice 2003/109/ES. Když už se zákonodárce rozhodl provést dobrovolné ustanovení směrnice, musí respektovat jeho smysl a účel, nikoli jej popírat a vytvářet si vlastní přísnější pravidla nad rámec směrnicových důvodů. To konkrétně znamená, že vnitrostátní úprava, která vychází z článku 9 bodu 3 směrnice, nesmí být paušalizující a automatická, ale musí poskytovat prostor k individuálnímu posouzení jednotlivých případů. Přesně takový prostor § 77 odst. 1 písm. h) nedává, protože ukládá ministerstvu povinnost zrušit platnost povolení k trvalému pobytu, je-li splněna tam uvedená objektivní podmínka, a to bez ohledu na individuální okolnosti. NSS proto dovodil přímý účinek čl. 9 bodu 3 směrnice 2003/109/ES (v podrobnostech body 18 až 25 rozsudku 2 Azs 144/2020).

[21] Tyto závěry lze bezezbytku převzít i na důvod pro zrušení trvalého pobytu podle § 77 odst. 2 písm. f), kterým se NSS zabývá v nynější věci. Logika obou ustanovení je stejná, obě vycházejí z totožného ustanovení směrnice, rozdíl je jen v hranici trestní sazby za předchozí odsouzení (a v tom, že u důvodů podle § 77 odst. 2 je ministerstvo ze zákona povinno zkoumat přiměřenost zásahu do soukromého nebo rodinného života cizince, zatímco u důvodů podle § 77 odst. 1 tuto povinnost dovodila judikatura).

[22] Protože v této věci přímo působí směrnice, je NSS vázán i výkladem Soudního dvora EU k ní. Čtvrtý senát Soudního dvora v rozsudku ze dne 3. 9. 2020 ve spojených věcech C-503/19 a C-592/19, *UQ a SI*, vykládal článek 6 bod 1 směrnice 2003/109/ES, který zní:

> Členské státy mohou zamítnout přiznání právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta **z důvodu veřejného pořádku** nebo veřejné bezpečnosti.
>
> Při přijímání takového rozhodnutí členský stát posoudí závažnost nebo druh protiprávního jednání proti veřejnému pořádku nebo veřejné bezpečnosti nebo nebezpečí, které od takové osoby hrozí, s přiměřeným ohledem na délku pobytu a vazby na zemi pobytu.

Vyjadřoval se tedy k důvodům pro zamítnutí pobytového oprávnění kvůli ohrožení veřejného pořádku, nikoli odnětí. Dospěl tomu, že takové zamítnutí vyžaduje vzít v úvahu a poměřit několik faktorů,

> a sice na jedné straně závažnost nebo povahu trestného činu, kterého se dopustila dotčená osoba, nebezpečí, které představuje pro veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost, a na druhé straně délku jejího pobytu v hostitelském členském státě, jakož i její případné vazby s tímto členským státem (rozsudek *UQ a SI,* bod 38).

Je nutné posoudit každý jednotlivý případ, což vylučuje, aby bylo cizinci odepřeno právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta jen proto, že má záznam v rejstříku trestů, tedy bez ohledu na povahu jeho činu (rozsudek *UQ a SI*, bod 39). Příslušné orgány členského státu nemohou státnímu příslušníkovi třetí země automaticky odepřít právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta z důvodů veřejného pořádku podle čl. 6 bodu 1 směrnice 2003/109/ES jen proto, že byl *jakkoli odsouzen v trestním řízení* (rozsudek *UQ a SI*, bod 42).

[23] Současně však Soudní dvůr do tohoto rozsudku ke směrnici 2003/109/ES o dlouhodobých rezidentech převzal závěry, ke kterým dospěl ve své předcházející judikatuře k výhradě veřejného pořádku v čl. 27 bodě 2 jiné směrnice, totiž směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (na tento článek odkazuje i stěžovatel v kasační stížnosti)[1]. Konkrétně citoval z rozsudku velkého senátu ze dne 2. 5. 2018 ve spojených věcech C-331/16 a C-366/16, *K. a H. F.*, bodu 52 a tam uvedené judikatury, podle něhož

> opatření založená na důvodech veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti lze přijmout pouze tehdy, když se po konkrétním posouzení každého jednotlivého případu ukáže, že **osobní chování** dotyčné osoby představuje **v současné době skutečné a dostatečně závažné ohrožení** některého ze základních zájmů společnosti.

[24] Ačkoli Soudní dvůr tyto závěry vyslovil k článku 6 bodu 1 směrnice 2003/109/ES týkajícímu se důvodů pro *zamítnutí* postavení, je třeba je vztáhnout i na důvody pro *odnětí* postavení podle článku 9 bodu 3 totožné směrnice. NSS nevidí žádný důvod k tomu, aby se výhrada veřejného pořádku vykládala pro tato dvě ustanovení odlišně. Nebrání tomu ani fakt, že čl. 9 bod 3 směrnice 2003/109/ES neobsahuje – na rozdíl od článku 6 bodu 1 – žádný druhý odstavec (o tom, že má stát posoudit závažnost nebo druh protiprávního jednání proti veřejnému pořádku nebo veřejné bezpečnosti nebo nebezpečí, které od takové osoby hrozí, a přiměřeně zvážit délku pobytu a vazby na zemi pobytu). Závěry k čl. 27 bodu 2 směrnice 2004/38/ES o rodinných příslušnících, které Soudní dvůr převzal do věci *UQ a SI*, se totiž týkají obecně (jakýchkoli) *opatření přijatých z důvodů veřejného pořádku*. Těmi mohou být jak zamítnutí postavení (čl. 6 bod 1 směrnice 2003/109/ES), tak i odnětí postavení (čl. 9 bod 3 téže směrnice, který se uplatní v nynější věci). Navíc čl. 9 bod 3 směrnice 2003/109/ES nestanoví žádná podrobnější kritéria, která by měl správní orgán zvážit; o to naléhavěji je zde proto třeba uplatnit výklad, který Soudní dvůr zaujal ve věci podobné.

---

[1] Článek 27 body 1 a 2 směrnice 2004/38/ES:

1. S výhradou této kapitoly smějí členské státy omezit svobodu pohybu a pobytu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků bez ohledu na státní příslušnost z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví. Tyto důvody nesmějí být uplatňovány k hospodářským účelům.

2. Opatření přijatá z důvodů veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti musejí být v souladu se zásadou přiměřenosti a musejí být založena výlučně na osobním chování dotyčné osoby. Předchozí odsouzení pro trestný čin samo o sobě přijetí takových opatření neodůvodňuje.

Osobní chování dotyčného jednotlivce musí představovat skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. Odůvodnění, která přímo nesouvisejí s dotyčnou osobou nebo souvisejí s generální prevencí, nejsou přípustná.

[25] Soudní dvůr ve věci *UQ a SI* neřešil, že čl. 27 bod 2 směrnice 2004/38/ES ve druhém odstavci výslovně uvádí, že *osobní chování dotyčného jednotlivce musí představovat skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti,* zatímco čl. 6 bod 1 směrnice 2003/109/ES podobnou formulaci neobsahuje. Naopak označil (s odkazem na bod 52 rozsudku ve věci *K. a H. F.*) za svou ustálenou judikaturu, že

> opatření založená na důvodech veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti lze přijmout pouze tehdy, když se po konkrétním posouzení každého jednotlivého případu ukáže, že osobní chování dotyčné osoby představuje v současné době skutečné a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti (rozsudek *UQ a SI*, bod 40).

Krom toho se Soudní dvůr v rozsudku *K. a H. F.* (jeho bodě 52, který NSS citoval v bodě [23] výše) přihlásil i ke své starší judikatuře, v níž ve vztahu k opatřením odůvodněným veřejným pořádkem dospěl k totožným závěrům, ovšem na podkladě jiných směrnic a rozhodnutí, jiných pobytových situací včetně vyhoštění a odlišně formulovaných výhrad veřejného pořádku (rozsudky Soudního dvora ze dne 8. 12. 2011 ve věci C-371/08, *Ziebell*, bod 82; ze dne 29. 4. 2004 ve věcech C-482/01 a C-493/01, *Orfanopoulos a Oliveri*, bod 77, a v nich citovaná judikatura).

[26] Z toho je patrné, že Soudní dvůr chápe jako **obecné pravidlo**, že omezující opatření odůvodněná veřejným pořádkem mohou státy uložit cizinci jenom tehdy, když posoudí individuálně jeho konkrétní případ a shledají, že jeho **osobní chování aktuálně představuje skutečnou** a **dostatečně závažnou** hrozbu pro veřejný pořádek.

[27] To má dále důsledky pro výklad zákona o pobytu cizinců, protože toto pravidlo by mělo platit minimálně pro všechna ustanovení pobytového zákona obsahující výhradu veřejného pořádku, která se překrývají s unijním právem. V případech *zrušení* platnosti povolení k trvalému pobytu, které vyplývají z čl. 9 bodu 3 směrnice 2003/109/ES, jsou to důvody podle § 77 odst. 1 písm. h) a i), podle nichž

> ministerstvo zruší platnost povolení k trvalému pobytu, jestliže
>
> h) byl cizinec pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce přesahující tři roky anebo byl cizinec opakovaně pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, nebo
>
> i) byl cizinec v České republice ve třech a více případech odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu, za podmínky, že od právní moci posledního odsouzení do zahájení řízení o zrušení povolení k trvalému pobytu neuplynula doba delší než jeden rok;

a podle § 77 odst. 2 písm. a), e) a f) zákona o pobytu cizinců:

> Ministerstvo platnost povolení k trvalému pobytu dále zruší, jestliže
>
> a) cizinec opakovaně závažným způsobem naruší veřejný pořádek nebo práva a svobody druhých anebo je důvodné nebezpečí, že by mohl ohrozit bezpečnost státu;
>
> e) cizinec je zařazen do informačního systému smluvních států a příslušný orgán, který cizince do tohoto systému zařadil, poskytne dodatečné informace, po jejichž vyhodnocení lze mít za to, že trvá důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl při svém pobytu na území jiného smluvního státu ohrozit jeho bezpečnost nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek;
>
> f) byl cizinec pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce do tří let včetně.

a navíc i podle § 85 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců:

> Ministerstvo rozhodnutím zruší platnost rozhodnutí o přiznání právního postavení rezidenta na území, nejsou-li důvody pro zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu, jestliže
>
> a) rezident na území závažným způsobem narušil veřejný pořádek nebo ohrozil bezpečnost státu, nebo
>
> b) jiný členský stát Evropské unie rozhodl o ukončení přechodného pobytu rezidenta na území na svém území z důvodu závažného porušení veřejného pořádku.

V případech *zamítnutí* žádosti o trvalý pobyt se to týká důvodů, které mají mít základ v čl. 6 bodu 1 směrnice 2003/109/ES: totiž důvodů podle § 75 odst. 1 písm. c) a e) zákona o pobytu cizinců:

> Ministerstvo žádost o vydání povolení k trvalému pobytu zamítne, jestliže
>
> c) je cizinec evidován v evidenci nežádoucích osob (§ 154*; podle § 154 odst. 1 zákona o pobytu cizinců se nežádoucí osobou rozumí cizinec, jemuž nelze umožnit vstup na území z důvodu, že by tento cizinec při pobytu na území mohl ohrozit bezpečnost státu, závažným způsobem narušit veřejný pořádek, ohrozit veřejné zdraví nebo ochranu práv a svobod druhých nebo obdobný zájem chráněný na základě závazku vyplývajícího z mezinárodní smlouvy*);
>
> e) cizinec nesplňuje podmínku trestní zachovalosti (§ 174; *podle § 174 odst. 1 zákona o pobytu cizinců se za trestně zachovalého pro účely tohoto zákona považuje cizinec, který nemá a) ve výpisu z evidence rejstříku trestů záznam, že byl pravomocně odsouzen za spáchání trestného činu, b) v dokladu cizího státu obdobném výpisu z evidence rejstříku trestů záznam, že byl odsouzen za jednání, které naplňuje znaky trestného činu*);

a podle § 75 odst. 2 písm. e) a f) zákona o pobytu cizinců:

> Ministerstvo žádost o vydání povolení k trvalému pobytu dále zamítne, jestliže
>
> e) cizinec ohrozil bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušil veřejný pořádek nebo je důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek, nebo
>
> f) cizinec ohrozil bezpečnost jiného členského státu Evropské unie nebo závažným způsobem narušil jeho veřejný pořádek;

a konečně podle § 83 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců:

> Ministerstvo v rozhodnutí o povolení k trvalému pobytu přizná cizinci právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta v Evropském společenství na území, jestliže cizinec nenarušil závažným způsobem veřejný pořádek nebo neohrozil bezpečnost státu nebo jiného členského státu Evropské unie;

Všechna tato ustanovení totiž mají vztah k veřejnému pořádku jako směrnicovému důvodu pro zamítnutí či neudělení postavení dlouhodobého rezidenta. [K tomu, že zákonodárce provázal úpravu právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta podle směrnice 2003/109/ES s vnitrostátním trvalým pobytem podle § 68 zákona pobytu cizinců (po pěti letech pobytu), podrobněji rozsudek NSS ze dne 15. 6. 2016, čj. 9 Azs 95/2016-29, č. 3448/2016 Sb. NSS, body 20 a 21. K tomu, že konkrétní výčet důvodů a typových situací ve směrnici je úplný, také rozsudek 2 Azs 144/2020, bod 23.]

[28] Judikatura NSS není v této otázce jednotná.

[29] V rozsudku ze dne 9. 11. 2021, čj. 10 Azs 177/2021-64 (bod 19), vykládajícím § 77 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců, vyslovil NSS s poukazem na věci *UQ a SI* a *K. a H. F.*, že ohrožení veřejného pořádku musí být aktuální (*v současné době*). Stejně tak v rozsudku ze dne 10. 3. 2023, čj. 4 Azs 6/2023-32, uvedl, že v rozsudku *UQ a SI* zobecnil

Soudní dvůr EU svoji ustálenou judikaturu tak, že opatření založená na důvodech veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti

> lze přijmout pouze tehdy, když se po konkrétním posouzení každého jednotlivého případu ukáže, že osobní chování dotyčné osoby představuje v současné době skutečné a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. **V judikatuře Soudního dvora EU týkající se omezení práva pobytu cizích státních příslušníků je tedy jasně patrný trend, který umožňuje zrušit právo pobytu z důvodu trestné činnosti pouze tehdy, jestliže by daná osoba i do budoucna představovala závažnou hrozbu pro veřejný pořádek** (rozsudek 4 Azs 6/2023, bod 44).

Čtvrtý senát NSS sice v té věci řešil zrušení povolení k trvalému pobytu rodinného příslušníka českého občana podle § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců, který má svůj předobraz v čl. 27 bodu 2 směrnice 2004/38/ES o rodinných příslušnících[2]; uvedl však navíc, že i kdyby na stěžovatele nedopadala pobytová směrnice, která se týká občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků, ale „jen" směrnice o právním postavení státních příslušníků třetích zemí (její čl. 9 bod 3), dospěl by k totožným závěrům.

[30] Naproti tomu v rozsudku ze dne 18. 11. 2022, čj. 3 Azs 235/2022-27, uvedl třetí senát NSS k § 77 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců, že toto ustanovení neukládá zkoumat, zda cizinec aktuálně ohrožuje veřejný pořádek, a že takový závěr je v souladu s čl. 9 odst. 3 směrnice 2003/109/ES, protože ohrožení veřejného pořádku se při odnímání statusu dlouhodobě pobývajícího rezidenta posuzuje ve vazbě na závažnost protiprávního jednání, kterého se cizinec dopustil (body 21 a 22 rozsudku 3 Azs 235/2022). Takový závěr není vzhledem k vývoji judikatury Soudního dvora správný. K totožným (a nesprávným) právním závěrům dospěl NSS i v rozsudcích ze dne 4. 5. 2023, čj. 10 Azs 67/2023-44, bod 12 [k § 77 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců]; ze dne 12. 5. 2023, čj. 10 Azs 34/2023-43, bod 14 [k § 77 odst. 1 písm. h) téhož zákona]; nebo ze dne 23. 3. 2023, čj. 9 Azs 47/2023-42, bod 13 [k § 77 odst. 2 písm. a) téhož zákona].

[31] Přestože NSS shledal rozpor ve své judikatuře, nepředložil věc k rozhodnutí rozšířenému senátu, protože spornou otázku už závazně vyřešil Soudní dvůr (k zamítání a odnímání trvalých pobytů podle směrnice 2003/109/ES nejpozději rozsudkem *UQ a SI*). Rozšířený senát by tak svým rozhodnutím mohl sjednotit odlišné právní názory NSS jen formálně (rozsudek NSS ze dne 14. 9. 2005, čj. 2 Afs 180/2004-44, část IV.c), a k rozhodování za takové situace proto není vůbec příslušný (usnesení rozšířeného senátu ze dne 28. 7. 2009, čj. 2 As 35/2008-56, č. 1948/2009 Sb. NSS).

[32] NSS tedy ještě jednou shrnuje, že aby mohlo ministerstvo neudělit či odejmout cizinci – dlouhodobému rezidentovi ve smyslu směrnice 2003/109/ES – povolení k trvalému pobytu kvůli výhradě veřejného pořádku, zde podle § 77 odst. 2 písm. f) zákona o pobytu cizinců [ale totožně to platí u důvodů podle § 77 odst. 1 písm. h) a i); § 77 odst. 2 písm. a), e) a f); § 75 odst. 1 písm. c) a e); § 75 odst. 2 písm. e) a f); § 83 odst. 1 písm. b); a § 85 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců], musí shledat, že jeho **osobní chování aktuálně představuje skutečnou a dostatečně závažnou hrozbu pro veřejný pořádek**.

[2] To, že se u nich má hodnotit aktuální hrozba pro veřejný pořádek, vyplývá výslovně z textu čl. 27 bodu 2 směrnice 2004/38/ES, navíc to potvrdil už i Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 16. 12. 2020, sp. zn. I. ÚS 945/20, body 51 a 52.

3.2 *Ministerstvo neposoudilo, zda cizinec představuje aktuální hrozbu pro veřejný pořádek*

[33] Takto ministerstvo stěžovatelovo chování nehodnotilo; jeho rozhodnutí proto nemůže obstát.

[34] Ministerstvo hodnotilo závažnost stěžovatelova jednání v souvislosti s veřejným zájmem na ochraně veřejného pořádku v části, v níž tuto závažnost poměřovalo se zásahem do stěžovatelova soukromého a rodinného života.

[35] V úvodní části rozhodnutí v podstatě převzalo popis skutku, za který byl stěžovatel potrestán, z výrokové části trestního rozsudku; jeho závažnost nijak nehodnotilo. Později zmínilo, že stěžovatel spáchal opakovanou úmyslnou trestnou činnost i za přítomnosti svých rodinných příslušníků, na které nebral ohled. Tato trestná činnost podle ministerstva svědčí o tom, že se stěžovateli nepodařilo integrovat do české společnosti, protože musel vědět, že se jeho jednání nedá v Česku nijak tolerovat a je nezákonné. Stěžovatel zaútočil na poškozeného baseballovou pálkou, údery vedl na hlavu a těžce ho na ní zranil. Musel u toho být srozuměn s tím, že takové jednání může v krajním případě přivodit poškozenému i smrt. Takový fatální následek nenastal jen shodou okolností nezávislých na stěžovatelovu jednání. Není ve veřejném zájmu, aby na českém území pobýval na základě povolení k trvalému pobytu cizinec, který byl odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.

[36] Krajský soud úvahy ministerstva potvrdil a sám doplnil, že stěžovatelovo jednání nelze označit za ojedinělý exces, ale za promyšlené opakované vědomé brutální útoky na zdraví a život člověka.

[37] Většina tohoto odůvodnění je schematická a paušální a bylo by možné ji vyslovit v situaci jakéhokoli odsouzení za úmyslný trestný čin (zde proti životu a zdraví) k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Tedy podle ministerstva už jen fakt, že cizinec naplnil podmínky § 77 odst. 2 písm. f) zákona o pobytu cizinců, svědčí o tom, že se „*nedostatečně integroval do společnosti*“ a že jeho pobyt na území je jednoznačně v rozporu s veřejným zájmem. Tyto úvahy jsou nedostatečné a v rozporu s judikaturou jak NSS, tak Soudního dvora.

[38] Jedinými individualizovanými okolnostmi, které ministerstvo hodnotilo – a to ve stěžovatelův neprospěch – je fakt, že stěžovatel spáchal trestnou činnost opakovaně, za přítomnosti rodinných příslušníků (z odůvodnění není zřejmé, zda tím ministerstvo myslí na území ČR, či to, že stěžovatel spáchal činy před domem, ve kterém se v tom okamžiku nacházela jeho manželka a dvě dcery), a že útočil poškozenému na hlavu baseballovou pálkou.

[39] NSS se seznámil s trestními rozsudky (Okresního soudu v Teplicích ze dne 5. 6. 2020, čj. 1 T 140/2019-537, a Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 2. 9. 2021, čj. 5 To 265/2020-704) a na rozdíl od ministerstva a krajského soudu nevidí situaci tak

jednoznačně černobíle, tedy výlučně ve stěžovatelův neprospěch. Z odůvodnění trestních rozsudků vyplývá, že oba skutky se staly asi čtyři dny po sobě před domem, ve kterém stěžovatel bydlel i se svou manželkou a dvěma dcerami (jednou nezletilou). Zjednodušeně řečeno se poškození – v tom okamžiku pod vlivem tvrdých drog – vypravili před dům s kárkou pro staré dveře, které před ním ležely, a stěžovatel se je baseballovou pálkou snažil odehnat, své útoky přitom stupňoval. Odvolací krajský soud potom hodnotil jako přitěžující okolnosti způsob útoku a následky na zdraví druhého z poškozených (těžké ublížení na zdraví – zranění hlavy, které si vyžádalo tříměsíční léčení), polehčující však podle něj bylo, že stěžovatel nebyl ve svých 56 letech dosud trestán a že se *„na jeho straně jedná toliko o exces“*, a podnětem ke stěžovatelovu jednání bylo i chování poškozených.

[40] Z toho je zjevné, že hodnocení ministerstva a krajského soudu nevystihuje individuální okolnosti věci, ani co se týče závažnosti stěžovatelova jednání. Tím nechce NSS tuto závažnost snižovat, ministerstvo a krajský soud však vyzdvihly jen okolnosti svědčící maximálně ve stěžovatelův neprospěch, aniž ukázaly celkový obrázek. Úplně potom chybí posouzení hrozby *do budoucna*: ministerstvo v tomto směru neřeklo vůbec nic. Krajský soud sice uvedl, že se o exces nejednalo, tento svůj názor ale o nic neopřel.

[41] V dalším řízení bude třeba, aby ministerstvo posoudilo stěžovatelovo osobní chování znovu a pečlivěji, aby opětovně vyhodnotilo jeho závažnost, a zejména zjistilo, zda stěžovatel představuje *aktuální* hrozbu pro veřejný pořádek. U toho by mělo hledět nejen na okolnosti činů, za které byl stěžovatel odsouzen, ale také na jeho chování po činu, okolnosti jeho podmíněného propuštění apod.

[42] Ministerstvo je u toho povinno zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve stěžovatelův prospěch i neprospěch (§ 50 odst. 3 správního řádu). NSS však současně apeluje i na stěžovatele (který byl navíc zastoupen už ve správním řízení), aby byl sám aktivní ve věci, o kterou mu jde. Stěžovatel sice na jednu stranu vytýká ministerstvu a krajskému soudu, že jejich odůvodnění jsou paušální a nekonkrétní, sám ale svá podání formuluje rovněž obecně, dovolává se obecných právních ustanovení a nabízí jen nekonkrétní, ničím nepodepřená tvrzení o tom, že jeho jednání je „*do jisté míry excesivní*“. Tvrdí ve svůj prospěch, že byl podmíněně propuštěn, bližší okolnosti k tomu ale neuvádí. V žalobě k tomu citoval z usnesení o podmíněném propuštění, to ale krajskému soudu nedoložil. Stěžovatelova pasivita sice nezbavuje ministerstvo povinnosti zjistit skutečnosti podstatné pro rozhodnutí ve věci, tato povinnost však má své limity a stěžovatel svým přístupem snižuje své šance na úspěch, neboť bez jeho součinnosti ministerstvo všechny okolnosti (zejména ty ve prospěch) objektivně ani zjistit nemůže.

3.3 *Ministerstvo nezjistilo dostatečně stěžovatelovy rodinné vazby a nejlepší zájem jeho nezletilé dcery*

[43] Přímo ze zákona o pobytu cizinců vyplývá, že ministerstvo zruší platnost povolení k trvalému pobytu za podmínky, že toto rozhodnutí bude přiměřené z hlediska zásahu do soukromého nebo rodinného života cizince [§ 77 odst. 2 písm. f) tohoto zákona].

[44] Judikatura potom vymezila, co všechno je třeba za účelem zjištění zásahu do cizincova rodinného života posuzovat. Jsou to zejména (1) rozsah, v jakém by byl cizincův

rodinný život narušen; (2) rozsah vazeb cizince a jeho rodinných příslušníků, zejména nezletilých dětí, na Českou republiku; (3) existenci nepřekonatelných překážek rodinného života v cizincově domovském státě; (4) imigrační historii cizince (např. porušení imigračních pravidel v minulosti) a důvody veřejného pořádku; (5) to, zda si cizinec na území České republiky založil rodinu až v době, kdy věděl, že jeho imigrační status, a tím i možnost vést svůj rodinný život na území České republiky, jsou nejisté (rozsudek NSS ze dne 4. 2. 2013, čj. 8 Azs 27/2012-65, bod 26; nález Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. II. ÚS 1276/20, bod 13; a v obou uváděná judikatura Evropského soudu pro lidská práva).

[45] Ani samotná skutečnost, že má cizinec na území ČR nezletilé děti, neznamená, že by nebylo možné mu odebrat pobytový titul a uložit mu povinnost opustit území členských států EU. Hledisko nejlepšího (nejvlastnějšího) zájmu nezletilých dětí má však zásadní procesní význam. Správní orgány a soudy musejí věnovat dostatečnou pozornost hledání spravedlivé rovnováhy mezi nejlepším zájmem dítěte, který jsou povinny v konkrétní věci definovat, a případným konkurujícím veřejným zájmem, a tuto úvahu ve svých rozhodnutích dostatečně a přezkoumatelně vyjádřit (rozsudek NSS ze dne 14. 2. 2020, čj. 5 Azs 383/2019-40, body 39 až 42 a judikatura ESLP tam citovaná; obdobně též rozsudky ze dne 16. 3. 2020, čj. 5 Azs 404/2019-28, a ze dne 8. 10. 2021, čj. 5 Azs 314/2020-52). Jinak řečeno, zájem nezletilých dětí je sice důležitý pro úvahu o přiměřenosti rozhodnutí vzhledem k rodinnému životu rodiče-cizince; kritérium nejlepšího zájmu dítěte je však jen jedním z vícera zájmů, které je potřeba zvažovat (rozsudek NSS ze dne 29. 5. 2020, čj. 5 Azs 220/2019-33, č. 4034/2020 Sb. NSS, bod 29). Účelem řízení v pobytových či azylových věcech, týkají-li se rodiče, totiž není přímo upravit práva nebo povinnosti jeho nezletilého dítěte. Hledisko nejlepšího zájmu tedy není rozhodujícím či zásadním kritériem; přesto je ale jedním z vícera významných kritérií (nález Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19, body 52 a 53).

[46] K tomu, aby bylo možno zájem nezletilého dítěte učinit jedním z kritérií při rozhodování o jeho rodiči, je potřeba tento zájem nejprve vymezit. Je tedy nutné o dítěti získat informace, jinak řečeno, ve vztahu k němu dostatečně zjistit skutkový stav. Dozví-li se tedy správní orgán, že cizinec má na území ČR nezletilé děti, musí být při zjišťování skutkového stavu aktivní (rozsudek NSS ze dne 25. 9. 2020, čj. 4 Azs 171/2019-25, bod 20). **A to i tehdy, zůstávají-li tvrzení rodiče-cizince jenom v obecné rovině** (rozsudek NSS ze dne 18. 10. 2022, čj. 5 Azs 33/2022-39, body 35 a 36). Základním nástrojem k dostatečnému zjištění skutkového stavu je výslech cizince a druhého rodiče nezletilých dětí (rozsudek NSS ze dne 12. 6. 2020, čj. 5 Azs 343/2019-37, body 26 až 28; 4 Azs 171/2019, bod 22). Vyžádat si lze i stanovisko orgánu sociálně-právní ochrany dětí a zvážit lze (mimo jiné s ohledem na čl. 12 Úmluvy o právech dítěte) i citlivě vedený výslech nezletilých dětí (5 Azs 33/2022, bod 41).

[47] Je-li ve věci zjištěna závažnost zásahu do cizincova rodinného života a vymezen zájem jeho nezletilých dětí, je potřeba pojmenovat konkurující veřejný zájem. Teprve poté je možné je vzájemně poměřit.

[48] Ministerstvo v této věci selhalo už v prvním kroku: nedostatečně zjistilo hrozící zásah do stěžovatelova rodinného života, zejména co do kritéria nejlepšího zájmu stěžovatelových dětí.

[49] Podle výpisu z cizineckého informačního systému má stěžovatel tři děti, z toho dvě nezletilé. Ministerstvo ve správním řízení provedlo stěžovatelův výslech (dne 28. 6. 2022), při němž stěžovatel uvedl, že před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody bydlel se svou manželkou, nejmladší nezletilou dcerou U. a zletilou dcerou J.. Kromě toho sdělil, že má celkem osm dětí s několika ženami, ale neví, kde v současné době děti jsou, platil na ně výživné naposledy před třemi lety. V písemném vyjádření ze dne 11. 7. 2022 stěžovatel uvedl, že žije v ČR více než patnáct let, má zde manželku a pět nezletilých dětí, a pokud mu bude odebrán trvalý pobyt, bude odloučen od své rodiny. V dalším vyjádření ve správním řízení ze dne 8. 8. 2022 poté, co jeho zastoupení převzal advokát, ještě uvedl, že „*s ohledem na namítanou nepřiměřenost případného negativního rozhodnutí navrhuje provedení výslechu své osoby*“. Následně stěžovatelův zástupce nahlédl do spisu, dále se už však stěžovatelovým jménem nevyjadřoval.

[50] V žalobě potom stěžovatel obecně namítal, že má na českém území silné a trvalé vazby k manželce a k pěti nezletilým dětem, a že ministerstvo provedlo posouzení přiměřenosti jen formálně, aniž se pokusilo vyslechnout jeho samotného nebo jeho rodinu. Podobně argumentuje stěžovatel i v kasační stížnosti.

[51] Ministerstvo nepovažovalo zjištěné rodinné vazby za natolik pevné a zásadní, aby mohly znamenat nepřiměřenost rozhodnutí. Zdůraznilo, že bylo na stěžovateli, aby o tom nabídl přesvědčivé důkazy, což stěžovatel neučinil. Ministerstvo dále vyslovilo, že je v nejlepším zájmu dítěte, aby bylo v kontaktu s oběma svými rodiči, čemuž však zrušení povolení k trvalému pobytu nebrání. Stěžovatel se dopouštěl trestné činnosti, přestože věděl, že má na území rodinné vazby a nezletilé děti. Krajský soud rozhodnutí ministerstva a jeho důvody potvrdil.

[52] Z výslechu stěžovatele jednoznačně vyplynulo, že stěžovatel před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody žil se svou manželkou a nejmladší nezletilou dcerou U.. To je informace dostatečně konkrétní k tomu, aby založila povinnost ministerstva zjistit o tomto vztahu v zájmu nezletilé dcery více, i když stěžovatel sám další podrobnosti neuvedl. Bylo na ministerstvu, aby se je samo pokusilo aktivně zjistit, a to cílenými otázkami položenými při výslechu přímo stěžovateli nebo výslechem stěžovatelovy manželky – matky nezletilé U., ze stanoviska orgánu sociálně-právní ochrany dětí, citlivě vedeným výslechem nezletilé dcery atp. Ministerstvo však vůbec nezkoumalo, jaký má nezletilá dcera se stěžovatelem vztah. Nebylo tedy na základě čeho posoudit, zda je v zájmu nezletilé, aby si zachovala osobní kontakt se stěžovatelem, respektive jaké pro ni bude mít důsledky, když si takový kontakt nezachová (o tom, že zachovat si osobní kontakt nejspíš nebude možné, neboť se na stěžovatele pravděpodobně vztahuje povinnost mobilizace na Ukrajině, se ministerstvo zmiňuje až ve vyjádření ke kasační stížnosti, přestože současně argumentuje, že stěžovatel bude moci krátkodobě bezvízově vycestovávat a dceru navštěvovat). Z výslechu stěžovatele se jeví, že s ostatními nezletilými dětmi zřejmě žádný skutečný vztah nemá, ovšem ani úvahy o tom rozhodnutí ministerstva neobsahuje.

[53] NSS tím nechce říci, že má zájem nezletilé převážit všechny ostatní posuzované faktory, aby však ministerstvo mohlo provést vážení, musí k tomu nejprve shromáždit všechna potřebná zjištění. Jistě je právě ve stěžovatelově zájmu, aby ministerstvu tvrdil konkrétní skutečnosti ve svůj vlastní prospěch a nabízel k jejich prokázání důkazy. Jestliže však takové skutečnosti netvrdí nebo nedokazuje, případně ne dostatečně, nezbavuje to ministerstvo povinnosti zjistit okolnosti nezbytné pro to, aby mohlo posoudit závažnost zásahu do stěžovatelova rodinného života, v nynějším případě zejména ty, které se týkají zájmu jeho nezletilé dcery.

[54] Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti argumentuje rozsudkem NSS ze dne 27. 7. 2023, čj. 4 Azs 18/2022-65, ten se však se závěry NSS přijatými v nynější věci nerozchází. Čtvrtý senát v něm zamítl kasační stížnost otce dvou nezletilých dětí žijících v ČR proti rozhodnutí o zrušení trvalého pobytu podle § 77 odst. 2 písm. f) zákona o pobytu cizinců (stejného ustanovení jako v této věci), ale v onom případu ministerstvo skutečně zjistilo vazby otce na jeho dcery a s těmito zjištěními pracovalo (na rozdíl od nynější věci). Dospělo však k závěru, že tyto vazby a zájem dcer nad jinými kritérii nepřeváží.

[55] NSS nepopírá, že cizinec je povinen poskytnout ministerstvu veškeré relevantní informace potřebné k posouzení přiměřenosti vydaného rozhodnutí; bez jeho spolupráce nebude ministerstvo objektivně schopno některé skutečnosti zjistit. To však nestaví ministerstvo do pasivní role, naopak. Dozví-li se, že cizinec má na území ČR nezletilé děti, musí se aktivně zajímat o vztahy mezi dětmi a cizincem, protože bez poznatků o nich nebude moci o věci řádně rozhodnout.

4. Závěr a náklady řízení

[56] Ministerstvo v napadeném rozhodnutí nehodnotilo, zda stěžovatel pro své osobní chování aktuálně představuje skutečnou a dostatečně závažnou hrozbu pro veřejný pořádek. Kromě toho ani náležitě nezjistilo stěžovatelovy rodinné vazby a nejlepší zájem jeho nezletilé dcery. Krajský soud rozhodnutí ministerstva potvrdil. NSS proto obě rozhodnutí zrušil a věc vrátil ministerstvu k dalšímu řízení.

[57] Ministerstvo je v dalším řízení vázáno právním názorem vysloveným v tomto rozsudku. Posoudí stěžovatelovo osobní chování znovu a pečlivěji, opětovně vyhodnotí jeho závažnost, a zejména zjistí, zda stěžovatel představuje *aktuální* hrozbu pro veřejný pořádek. U toho bude hledět nejen na okolnosti činů, za které byl stěžovatel odsouzen, ale také na jeho chování po činu, okolnosti jeho podmíněného propuštění apod. O nezletilých dětech (zejména o dceři U.) a jejich vztahu se stěžovatelem si zjistí informace dostatečné k vymezení nejlepšího zájmu dětí a následně se k řádně vymezenému zájmu dětí ve svém rozhodnutí konkrétně vyjádří.

[58] Při zrušení nejen soudního, ale i správního rozhodnutí je NSS povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Náklady řízení o žalobě a náklady řízení o kasační stížnosti tvoří v tomto případě jeden celek a NSS rozhodne o jejich náhradě jediným výrokem. Při rozhodování o náhradě nákladů řízení vychází soudní řád správní z celkového úspěchu ve věci, který přísluší stěžovateli (§ 60 odst. 1 s. ř. s.).

[59] Stěžovatel tak dostane celkovou náhradu nákladů řízení ve výši **30 700 Kč** tvořenou těmito částkami:

- soudními poplatky ve výši **10 000 Kč** (3 000 Kč za žalobu, 1 000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku žaloby, 5 000 Kč za kasační stížnost proti usnesení o zastavení řízení, 1 000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti);
- odměnou advokátovi za zastupování v řízení o žalobě, tj. za čtyři úkony právní služby, z nichž za jeden náleží poloviční odměna (převzetí věci, žaloba, účast na jednání v trvání do dvou hodin, návrh na přiznání odkladného účinku žaloby). Odměna podle vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátního tarifu) činí 3 x 3 100 Kč + 1 x 1 550 Kč [§ 7 bod 5; § 9 odst. 4 písm. d); § 11 odst. 1 písm. a), d), g) a odst. 2 písm. a) advokátního tarifu]. Ke každému ze čtyř (půl)úkonů právní služby je třeba připočíst 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. To dohromady činí **12 050 Kč**.
- odměnou advokátovi za zastupování v řízení o kasační stížnosti proti usnesení o zastavení řízení, tj. za jeden úkon právní služby (kasační stížnost). Odměna činí 3 100 Kč, náhrada hotových výdajů 300 Kč, dohromady **3 400 Kč**.
- odměnou advokátovi za zastupování v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku, tj. za dva úkony právní služby, z nichž za jeden náleží poloviční odměna (kasační stížnost, návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti). Odměna činí 3 100 + 1 550 Kč, náhrada hotových výdajů 2 x 300 Kč, dohromady **5 250 Kč**.

[60] Stěžovatel zaplatil k výzvě NSS poplatek za kasační stížnost proti rozsudku krajského soudu ve výši 5 000 Kč. NSS jej však k zaplacení vyzval nesprávně (to plyne z usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 2. 2016, čj. 10 Afs 186/2014-60, č. 3396/2016 Sb. NSS), protože šlo o druhou kasační stížnost v téže věci a stěžovatel zaplatil soudní poplatek už za kasační stížnost první, kterou úspěšně napadl usnesení krajského soudu o zastavení řízení. Proto NSS tento druhý soudní poplatek nyní stěžovateli vrací (§ 10 odst. 2 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. února 2024

Michaela Bejčková
předsedkyně senátu